

ŚWIĘTOKRZYSKI URZĄD WOJEWÓDZKI W KIELCACH
Wydział Spraw Obywatelskich i Cudzoziemców
25-516 Kielce, Al. IX Wieków Kielc 3; www.kielce.uw.gov.pl
tel. 0-41 342 12 37; fax: 0-41 342 14 33; e-mail: wso00@kielce.uw.gov.pl

SO.I.431.3.2012

Kielce, 2012-09-05

Pani
Alina Siwonia
Wójt Gminy Raków

Wystąpienie pokontrolne

Kontrolę w Urzędzie Gminy w **Rakowie**, ul. Ogrodowa 1, 26-035 Raków, w dniu 13 czerwca 2012 r. przeprowadzili:

- Mariola Błońska-Adamczyk – Starszy Inspektor Wojewódzki,
- Edyta Piotrowska-Cholewa - Inspektor,
- Ryszard Ksel – Starszy Inspektor.

na podstawie pisemnych upoważnień do przeprowadzenia kontroli n-ry: 553/2012; 555/2012; 554/2012, znak: SO.I.431.3.2012 z dnia 13 czerwca 2012 r. wydanych z upoważnienia Wojewody Świętokrzyskiego przez Dyrektora Wydziału Spraw Obywatelskich i Cudzoziemców.

Zakres kontroli i okres objęty kontrolą:

- rejestracja stanu cywilnego,
- prowadzenie ewidencji ludności,
- wydawanie dowodów osobistych,
- zmiana imion i nazwisk.

Kontrola objęła okres od 01.01.2011 r. do 31.03.2012 r.

Wykonywanie zadań w kontrolowanym zakresie oceniam:

- w zakresie rejestracji stanu cywilnego - pozytywnie z nieprawidłowościami,
- w zakresie prowadzenia ewidencji ludności - pozytywnie z uchybieniami,
- w zakresie wydawania dowodów osobistych - pozytywnie z uchybieniami,
- w zakresie zmiany imion i nazwisk – pozytywnie z uchybieniami.

W wyniku przeprowadzonej kontroli, w oparciu o kryterium legalności, dokonano następujących ustaleń:

W zakresie rejestracji stanu cywilnego kontrolą objęto następujące obszary:

I. Zagadnienia ogólne tj. sposób prowadzenia ksiąg stanu cywilnego (gotowe księgi, luźne kartki, pismo maszynowe/ręczne); zamykanie/otwieranie ksiąg stanu cywilnego; prowadzenie skorowidzów alfabetycznych dla każdego rodzaju aktów stanu cywilnego; wykreślanie wolnych lub tylko w części wypełnionych rubryk w aktach; omawianie błędów ujawnionych w trakcie sporządzania aktów stanu cywilnego; sposób prowadzenia akt zbiorowych.

II. Sporządzanie aktów stanu cywilnego (małżeństw, urodzeń, zgonów) dla zdarzeń, które nastąpiły na terenie Polski; odnotowywanie wzmianek dodatkowych w aktach stanu cywilnego na podstawie orzeczeń sądowych, administracyjnych lub oświadczeń; wpisywanie wzmianek dodatkowych lub zamieszczenie przypisku w akcie stanu cywilnego na podstawie orzeczenia sądu państwa obcego lub rozstrzygnięcia innego organu państwa obcego (art. 73 ust. 2 ustawy - Prawo o aktach stanu cywilnego).

III. Prowadzenie postępowań administracyjnych na podstawie ustawy - Prawo o aktach stanu cywilnego i „realizacja” wydanych orzeczeń (sporządzanie aktów, odnotowywanie wzmianek).

IV. Wydawanie zaświadczeń o zdolności prawnej do zawarcia małżeństwa za granicą oraz zaświadczeń o braku okoliczności wyłączających zawarcia małżeństwa na podstawie art. 4 prim, w związku z art. 3 Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego.

V. Powiadamianie innych podmiotów i jednostek organizacyjnych o zmianach dokonywanych w aktach stanu cywilnego.

VI. Realizacja zadań wynikających z ustawy z dn. 17.10.2008 r. o zmianie imienia i nazwiska.

W ramach wyżej wymienionych obszarów kontrolą objęto co najmniej 20 % zdarzeń, które nastąpiły w skontrolowanym okresie.

- W ramach pierwszego zagadnienia ustalono, iż akty stanu cywilnego sporządzane są pismem ręcznym w gotowych księgach prowadzonych odrębnie dla każdego rodzaju aktu. W przypadku nie wykorzystania przez USC w danym roku kalendarzowym wszystkich stron zawartych w księdze stanu cywilnego, księga ta jest wykorzystywana w latach następnych, nie dłużej jednak niż przez okres 5 lat. Wówczas na następnej stronie, po ostatnim akcie stanu cywilnego sporządzonym w danym roku kalendarzowym, znajduje się adnotacja o zamknięciu księgi za dany rok oraz jednocześnie informacja o otwarciu księgi na następny rok, co odpowiada treści § 12 ust. 2 i 3 *Rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 26 października 1998 r. w sprawie szczegółowych zasad sporządzania aktów stanu cywilnego, sposobu prowadzenia ksiąg stanu cywilnego, ich kontroli, przechowywania i zabezpieczenia oraz wzorów aktów stanu cywilnego, ich odpisów, zaświadczeń i protokołów (Dz.U. 1998 nr 136 poz. 884 ze zm.)* zwanym dalej *rozporządzeniem MSWiA*. Prowadzone są skorowidze alfabetyczne.
- W przypadku aktu zgonu nr 4/2012, 5/2011 stwierdzono, iż pomyłka w akcie wykreślona została linią ciągłą w sposób umożliwiający odczytanie wyrazu wykreślonego, natomiast prawidłowe brzmienie wyrazu wykreślonego wpisywane zostało w rubryce „uwagi”. Przy czym nie ma potrzeby wpisywania poprawnego brzmienia wyrazu nad czy obok przekreślonego, gdyż informacja ta powinna znaleźć się wyłącznie w rubryce „uwagi” (§ 2 ust. 5 *rozporządzenia MSWiA* stanowi: pomyłki powstałe przy sporządzaniu aktu stanu cywilnego wykreśla się linią ciągłą w sposób umożliwiający odczytanie wyrazu wykreślonego; prawidłowe brzmienie wyrazu wykreślonego wpisuje się w rubryce "uwagi"). Z kolei w przypadku pomyłki w akcie zgonu nr 4/2011 oraz 3/2011 błędnie wpisany wyraz skreślono, ale nie omówiono powyższego w rubryce „uwagi”.
- W okresie objętym kontrolą tj. od 01.01.2011 r. do 30.03.2012 r. nie sporządzono aktów urodzeń, które nastąpiły na obszarze działania usc. Jak wyjaśniła kontrolowana przesłana przed kontrolą statystyka wskazująca, iż kierownik usc w skontrolowanym okresie sporządziła 4 akty urodzeń wynikała z błędnie odczytanego pytania, gdyż nie zauważyła, iż została poproszona o wskazanie zdarzeń które miały miejsce na obszarze usc. Natomiast wskazane 4 przypadki sporządzenia aktów urodzeń odnosiły się do wpisania treści zagranicznego aktu urodzenia do polskiej księgi na podstawie

art. 73 ust. 1 ustawy - Prawo o aktach stanu cywilnego (tekst jedn. Dz. U. z 2011 r. Nr 212, poz.1264).

- Akta zbiorowe do aktów małżeństw tzw. cywilnych o nr: 1/2011, 2/2011, 8/2011 nie budziły wątpliwości kontrolera (zawierały wszystkie wymagane prawem dokumenty) z zastrzeżeniem, iż zapewnienia znajdujące się w aktach zbiorowych nie zostały podpisane przez Kierownika USC w Rakowie przyjmującego od przyszłych małżonków stosowne oświadczenia. Podobne zastrzeżenia należy odnieść do dokumentacji znajdującej się w aktach zbiorowych do aktów małżeństw zawartych w sposób określony w art. 1 § 2 i 3 Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego – tzw. konkordatowych, gdzie w przypadku aktów małżeństw o numerach: 33/2011, 32/2011, 30/2011, 28/2011, 22/2011, 20/2011, 17/2011 również pod oświadczeniami na zapewnieniach nie została odcisnięta pieczęć kierownika usc i umieszczony jego podpis.
- Kontrolowana zapewniła, iż wszystkie oświadczenia wymagane na zapewnieniach zostały złożone w jej obecności, natomiast brak podpisu jest wynikiem niedopatrzania, zobowiązała się jednocześnie do wyeliminowania powyższych nieprawidłowości i należyte odbieranie zapewnień od przyszłych małżonków.
- W przypadku sporządzenia aktów zgonu stwierdzono, że Kierownik Urzędu Stanu Cywilnego w Rakowie na podstawie ustnych oświadczeń osób zgłaszających zgon wpisywała do aktów zgonu godzinę zgonu osoby zmarłej, co nie znajduje żadnych podstaw prawnych. Podstawą sporządzenia aktu zgonu jest karta zgonu, natomiast w skontrolowanych aktach zbiorowych do aktów zgonu o numerach: 32/2011, 33/2011, 24/2011, 23/2011, 18/2011, 17/2011, 14/2011, 13/2011, 11/2011, 6/2011 karty zgonów nie zawierały żadnych informacji na temat godziny zgonu, zatem rubryka „godzina zgonu” powinna zostać niewypełniona. Należy podkreślić, iż chwila (godzina) śmierci może mieć kluczowe znaczenie w przypadku prowadzenia postępowania przez inne organy np. w sprawie karnej lub spadkowej.
- W przypadku odnotowywania wzmianek dodatkowych w aktach stanu cywilnego na podstawie orzeczeń sądowych, administracyjnych lub oświadczeń nie stwierdzono nieprawidłowości.
- Nie odnotowano przypadków wpisywania wzmianek dodatkowych lub zamieszczenia przypisku w akcie stanu cywilnego na podstawie orzeczenia sądu państwa obcego lub

rozstrzygnięcia innego organu państwa obcego (art. 73 ust. 2 ustawy - Prawo o aktach stanu cywilnego).

- Kontrola sposobu prowadzenia postępowań administracyjnych na podstawie ustawy Prawo o aktach stanu cywilnego i „realizacji” wydanych orzeczeń (sporządzania aktów, odnotowywania wzmianek) wykazała, iż w żadnym postępowaniu nie stwierdzono przekroczenia terminu załatwienia sprawy. Akta zbiorowe zawierały wymagane prawem dokumenty. W rubryce „uwagi” znajdowały się odpowiednie zapisy, zgodnie z § 7 pkt 1 *rozporządzenia MSWiA*, wskazującego, że w akcie stanu cywilnego sporządzonym na podstawie decyzji administracyjnej, orzeczenia sądu lub protokołu wpisuje się w rubryce "uwagi" stosowną adnotację. Przesłanki zastosowania art. 70, 35, 73 ust. 1, 36, 28 ustawy - Prawo o aktach stanu cywilnego odpowiednio zastosowane. Do stwierdzonych uchybień zaliczyć należy brak dat wpływu na podaniach np. w sprawach transkrypcji zagranicznego aktu (USC 5150/1/2011; USC 5353.2,2012). Ponadto zwrócono uwagę Kierownik USC w Rakowie na zachowanie większej staranności przy redagowaniu decyzji administracyjnych, by wyeliminować sytuację jaka miała miejsce np. przy decyzji o sprostowaniu aktu stanu cywilnego (5352/5/2011), w której treści brak było zapisu co było podstawą wszczęcia postępowania ws. sprostowania aktu.
- Na podstawie zaświadczeń (USC 5361.19.2011, USC 5361.17.2011, USC 5361.8.2011, USC 5361.9.2011, USC 5361.25.2011, USC 5361.13.2011, USC 5361.3.2011) o braku okoliczności wyłączających zawarcia małżeństwa na podstawie art. 4 prim, w związku z art. 3 Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego stwierdzono, iż zostały wydane zgodnie z art. 4 prim § 1 Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego, który wskazuje, że kierownik urzędu stanu cywilnego osobom zamierzającym zawrzeć tzw. „małżeństwo konkordatowe” wydaje zaświadczenie stwierdzające brak okoliczności wyłączających zawarcie małżeństwa oraz treść i datę złożonych przed nim oświadczeń w sprawie nazwisk przyszłych małżonków i ich dzieci. Zaświadczenia zostały wydane z zachowaniem właściwości miejscowej, określonej w art. 12 ust. 2 ustawy - Prawo o aktach stanu cywilnego. W skontrolowanym okresie nie wydano żadnego zaświadczenia o zdolności prawnej do zawarcia małżeństwa za granicą.
- W przypadku powiadamiania innych podmiotów i jednostek organizacyjnych o zmianach dokonywanych w aktach stanu cywilnego ustalono, iż prowadzony jest rejestr powiadamiania innych podmiotów o ww. zmianach, oznaczony numerem: 5363.

- W trakcie kontroli realizacji zadań wynikających z ustawy z dn. 17.10.2008 r. o zmianie imienia i nazwiska ustalono, iż brak jest w zgromadzonej dokumentacji informacji wskazującej na to, iż ostateczna decyzja administracyjna została przesłana do właściwego usc celem naniesienia odpowiedniej zmiany. Jak wyjaśniła kontrolowana decyzja taka została przesłana, jednak nie zmienia to faktu, iż obowiązek z art. 13 cyt. ustawy został nierzetelnie zrealizowany, doprowadzając do uchybienia w tym zakresie.

Reasumując należy stwierdzić, iż na podstawie osądu kontrolera wynikającego z jego doświadczenia oraz wiedzy na temat kontrolowanej jednostki, wyżej wymienione nieprawidłowości oraz uchybienia (brak podpisów na zapewnieniach, wpisywanie godzin zgonu do aktów na podstawie ustnych oświadczeń osób zgłaszających zgon, nierzetelnie zrehabilitowane decyzje administracyjne, brak dat wpływu na podaniach wpływających do usc, niewłaściwie omówione błędy pisarskie w aktach, brak dowodów na okoliczność przekazania do właściwego usc decyzji ostatecznej ws. zmiany imienia lub nazwiska celem naniesienia wzmianki dodatkowej w odpowiednim akcie) nie przekroczyły założonego dla kontroli progu istotności, **jednakże były one na granicy jego przekroczenia.**

W obszarze dotyczącym ewidencji ludności:

I. W zakresie zgłaszania i przyjmowania danych do zameldowania i wymeldowania:

- sprawdzono 40 druków zgłoszenia zameldowania na pobyt czasowy trwający ponad 3 miesiące (na 115 dokonanych zameldowań) i w 12 stwierdzono uchybienia w postaci braku podpisu dokonującego zameldowania lub osoby legitymującej się tytułem prawnym do lokalu (opiekuna ośrodka) – dotyczyło osób skierowanych przez sąd do Młodzieżowego Ośrodka Wychowawczego w miejscowości Rembów,
- sprawdzono 30 druków zgłoszenia zameldowania na pobyt stały (na 59 dokonanych czynności) i w 3 stwierdzono brak podpisu osoby legitymującej się tytułem prawnym do lokalu – dotyczyło to zameldowania osób, będących właścicielami.

II. W zakresie dokonywania zameldowania / wymeldowania cudzoziemców - nie stwierdzono uchybień.

III. W zakresie wykonywania obowiązku przekazywania danych pomiędzy organami prowadzącymi ewidencje ludności – nie stwierdzono uchybień.

IV. W zakresie prowadzenia postępowań administracyjnych:

- sprawdzono wszystkie postępowania: w badanym okresie przeprowadzono 5 postępowań o wymeldowanie (w informacji przesłanej do organu podano: 4 postępowania o wymeldowanie i 1 o anulowanie czynności materialno-technicznej).
- w jednym przypadku wnioskodawca wycofał wniosek o wymeldowanie a organ błędnie uznał ten fakt jako anulowanie czynności i nie zakończył prawidłowo postępowania poprzez wydanie decyzji o umorzeniu postępowania jako bezprzedmiotowego. Wskazano zakończenie wszczętego postępowania o wymeldowanie poprzez wydanie na podstawie art. 105 kpa decyzji umarzającej w tej materii.
- w pozostałych postępowaniach, zakończonych decyzją stwierdzono brak zawiadomień o przedłużeniu ustawowego terminu do zakończenia sprawy – na podstawie art. 36 kpa oraz w dwóch brak zawiadomienia o zebranych materiale dowodowym do wydania decyzji – na podstawie art. 10 kpa.

Reasumując, należy stwierdzić, że w ocenie osoby kontrolującej uchybienia w obszarze dotyczącym ewidencji ludności nie przekroczyły założonego dla kontroli progu istotności, a więc realizacja wykonywanych zadań oceniona została jako pozytywna z uchybieniami.

W zakresie wydawania dowodów osobistych oraz udostępniania danych osobowych z gminnego zbioru meldunkowego oraz gminnej ewidencji wydanych i unieważnionych dowodów osobistych.

- I. W obszarze „proces wydawania dowodów osobistych” kontroli poddano dokumentację w 30 losowo wybranych kopertach dowodowych nie stwierdzając uchybień oraz nieprawidłowości.
- II. W obszarze „unieważnianie dowodów osobistych” kontroli poddano 14 losowo wybranych rekordów w gminnej ewidencji wydanych i unieważnionych dowodów osobistych stwierdzając naruszenie przepisów § 35 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 6 lutego 2009 r. w sprawie wzoru dowodu osobistego oraz trybu postępowania w sprawach wydawania dowodów osobistych, ich unieważniania, wymiany, zwrotu lub utraty (Dz. U. z 2009 r. Nr 47, poz.384), który zobowiązuje wystawcę dowodu osobistego, do wprowadzenia do ewidencji, nie później niż 2 dni robocze od dnia wpływu dokumentów stanowiących podstawę unieważnienia dowodu osobistego z powodu zmiany danych w nim zamieszczanych, przyczyny i daty unieważnienia dowodu osobistego. Czynności kontrolne ujawniły 2 przypadki braku wprowadzenia do ewidencji wydanych i unieważnionych dowodów osobistych przewidywanej,

przyszłej dacie unieważnienia wynikającej z art. 43 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 10 kwietnia 1974 r. o ewidencji ludności i dowodach osobistych (t.j. Dz. Z 2006 r. Nr 139, poz. 993 ze zm.).

- III. W obszarze „aktualizacja zbioru meldunkowego w związku z wymianą dowodu osobistego” kontroli poddano 30 rekordów mieszkańców gminy Raków, którzy w okresie objętym kontrolą odebrali dowody osobiste, nie stwierdzając uchybień oraz nieprawidłowości.
- IV. W obszarze „udostępnianie danych osobowych z gminnego zbioru meldunkowego oraz ewidencji wydanych i unieważnionych dowodów osobistych” kontroli poddano 8 losowo wybranych wniosków o udostępnienie danych osobowych, nie stwierdzając uchybień oraz nieprawidłowości.

Mając na uwadze, iż ustalony dla tego obszaru próg istotności nie został przekroczony, realizację zadań w tym obszarze ocenia się jako wykonywane pozytywnie z uchybieniami.

Mając na uwadze powyższe oceny i uwagi wnoszę o:

W zakresie rejestracji stanu cywilnego:

1. Bezwzględne stosowanie przepisów Kodeksu postępowania administracyjnego, w tym odnotowywanie na każdym podaniu wpływającym do USC daty wpływu, ze szczególnym uwzględnieniem zaświadczeń od duchownego w przypadku małżeństw konkordatowych;
2. Bezwzględne przestrzeganie przepisów ustawy z dnia 17 października 2008 r. o zmianie imienia i nazwiska ze szczególnym uwzględnieniem art. 13 ust. 1 cyt. ustawy zobowiązującego kierownika usc do informowania w odpowiedniej formie stosownych organów o zmianie imienia lub nazwiska;
3. Pomyłki powstałe przy sporządzaniu aktu stanu cywilnego wykreślać linią ciągłą w sposób umożliwiający odczytanie wyrazu wykreślonego, prawidłowe brzmienie wyrazu wykreślonego wpisywać w rubryce "uwagi";
4. Na każdym zapewnieniu umieszczać podpis i odciskać pieczęć kierownika usc;
5. Zaprzestać wpisywania godziny zgonu w aktach zgonu na podstawie ustnych oświadczeń osób zgłaszających zgon

W zakresie ewidencji ludności:

1. Bezwzględne stosowanie przepisów Kodeksu postępowania administracyjnego, ze szczególnym uwzględnieniem zapewnienia stronom czynnego udziału w każdym stadium postępowania administracyjnego oraz w przypadku niemożliwości załatwienia sprawy w ustawowym terminie – zawiadomienie o tym fakcie wszystkich stron i wyznaczenie nowego terminu do zakończenia prowadzonej sprawy.
2. Na każdym zgłoszeniu zameldowania na pobyt stały lub czasowy trwający ponad 3 miesiące muszą znajdować się wszystkie dane wymagane do tej czynności, zgodnie z przepisami ustawy o ewidencji ludności i dowodach osobistych z dnia 10 kwietnia 1974r.

W zakresie wydawania dowodów osobistych:

3. Bezwzględne przestrzeganie przepisów wynikających z rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 6 lutego 2009 r. w sprawie wzoru dowodu osobistego oraz trybu dowodów osobistych, ich unieważniania, wymiany, zwrotu lub utraty (Dz. U. Nr 47, poz. 384 ze zm.), ze szczególnym uwzględnieniem obowiązków nałożonych na organ gminy unieważniający dowód osobisty w §§ 33 i 35 tego rozporządzenia.

Informując o powyższym, uprzejmie proszę o podjęcie działań mających na celu usunięcie stwierdzonych uchybień.

Jednocześnie proszę poinformować Wojewodę Świętokrzyskiego, w terminie 14 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego o sposobie wykorzystania ww. uwag i wniosków oraz o wykonaniu zaleceń, a także o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia działań.

Z up. Wojewody Świętokrzyskiego

/-/

Mariusz Cołoczyński

DYREKTOR

Wydziału Spraw Obywatelskich i Cudzoziemców